

2. munkacsoport

A vidék gazdaságának jövőképe

Munkacsoport-vezető: Bedő Zoltán

Összeállította: Udovecz Gábor – Bedő Zoltán

A magyarországi gazdasági aktivitás nemzetközi összevetésben, de korábbi önmagunkhoz képest is rendkívül alacsony, 57%-os. A vidéki munkaképes korú lakosságnak azonban csak 35-40%-a aktív. A vidék gazdasági problémájának egyik legfontosabb oka az agrárgazdaság teljesítményének relatív és abszolút értékben mérhető visszaesése az elmúlt másfél évtizedben. Leépült a magyar agrártermelés és nem sikerült megtalálni az új kitörési pontokat. A múlthoz viszont nem lehet visszatérni, egyedül *csak az agrártermelés fejlesztésével nem lehet a vidék gondjain úrrá lenni*, bár az agrárium sikeres működése továbbra is egyik meghatározó feltétele a vidéki gazdaság fenntartható fejlődésének.

Összehangolt munkával megalapozható a *jövőkép*, ehhez bátor *szemléletváltásra* és átgondolt programokra, *célirányos intézkedésekre* van szükség.

1. Javasoljuk, hogy a konkrét intézkedéseket ne egy kaptafára, hanem, *a kistérségek* eltérő adottságaira, különböző kitörési lehetőségeire szabjuk. Ösztönző lépéseinket *a munkára való nevelés, a munkahely-teremtési* szándékok vezéreljék. *A vidék eltartóképességének ez a kulcskérdése.* Az agrárfoglalkoztatás megőrzése és *a legális foglalkoztatás növelése érdekében* – esetleg kistérség-csoportonként differenciált módon – célszerű egy *kedvezményes társadalombiztosítási díj-rendszer* bevezetése.

2. Az érintett régiókban, illetve kistérségekben *oldani kell a fizikai elzártságot.* Célzott pályázatokkal elő kell segíteni a közlekedés fejlesztését, utak, hidak, kikötők építését. Ideje megteremteni a *részmunkaidős foglalkoztatás* törvényi és társadalombiztosítási feltételeit, bővíteni az otthoni, az ún. távmunka lehetőségeit. A falusi lakosság megtartása mellett ugyanakkor sok esetben az elkerülhetetlen *mobilitást* is lehetővé kell tenni.

3. Jelenleg rendkívül alacsony vidéken a *jól működő kis- és közepes vállalkozások száma.* A pozitív tapasztalatok alapján – az infrastruktúra-fejlesztéssel összehangoltan – támogatni szükséges az ipari parkok létesítését, ösztönözni a helyi ipar és a szolgáltatások fejlődését. Állandó politikai harc középpontjában állnak a kis- és nagy mezőgazdasági üzemek. Ezt meg kell szüntetni, és ki kell mondani: *egy egészséges agrárgazdaságban a kis-, a közepes és a nagyüzemekre egyaránt szükség van.*

4. Magyarország *agráradoottságaival* rosszul sáfárkodunk. *Szelektív fejlesztési programra,* a stratégiai pontokon határozottabb előrelépésre van szükség. Államilag

támogatott, *önkéntes birtokrendezés* valósuljon meg. Az agrártermelők ösztönzésével a jelenleginél harmonikusabb arányokat kell elérni a szántóföldi növénytermesztés és az állattenyésztés között. A magyar *agrártermelés egyensúlyát csakis az állattenyésztés fejlesztésével lehet visszaállítani*. Emellett nagy lehetőségek vannak a kertészeti termelésben. Érdemes kihasználni *a kertészeti kultúrák regionális termelési hagyományait*, amelyek sikeres felkarolása több tízezer család megélhetését biztosíthatja. Kívánatos fejleszteni az EU-ban is prioritást élvező édesvízi halászatot. A jó minőségű alapanyag-termelés mellett erősíteni kell a hazai különlegességek (hungaricum, tájjellegű termék stb.) előállítását. Programot célszerű meghirdetni *a biomassza* hasznosítására.

Az erdők meghatározó szerepet játszanak az ország környezeti állapotában, felértékelődött a környezetbarát faanyag, és kiemelkedő szerepe lesz a megújítható energia alapanyag hasznosítása terén.

Intézkedéseket kell hozni *a termőföld védelmére, a vízgazdálkodásra, az öntözési rendszer fejlesztésére*. Ki kell használni *az agrár-környezetvédelmi programok* és a kedvezőtlen adottságú területek támogatási rendszereinek ökológiai és pénzügyi lehetőségeit.

5. A vidéki vendéglátás, a falusi turizmus és a tágabban értelmezhető kulturális élet gazdasági lehetőségei súlyosan kihasználatlanok. Az erre alkalmas kistérségekben színvonalas panziók, halászcárdák, pihenési- és sportközpontok, pezsgő életű szórakoztatási és kulturális vonzasközpontok hozhatók létre.

6. A gazdasági háttér erősítéséhez a falvak rendjét – tisztaság, biztonság, betegápolás, tájgondozás stb. – *az önkormányzatokra* kell bízni, ehhez a segélyek helyett kellő finanszírozást kell biztosítani. Kormányzati szinten nagyobb összhangot kell kialakítani az agrár-vidékfejlesztési programok és a vidéki térségeket érintő területfejlesztési programok között, így a kedvezőtlen adottságú területeket, az agrár környezetvédelmi területeket és a KAP-reform szerinti, *ún. regionalizált közvetlen jövedelemtámogatási rendszer területi egységeit* célszerű harmonizálni!

7. A gazdasági élet munkaerőigénye gyorsan változik. Meg kell teremteni az *agrárigazgatás, -kutatás, -oktatás, s az alapvető szolgáltatások* (vizsgálatok, mérések, ellenőrzések stb.) európai színvonalú regionális működésének feltételeit. Meg kell állítani a vidéki *tudáscentrumok* (főiskolák, középiskolák, kutatóhelyek, kísérleti telepek stb.) szétmállását, pénzügyi kivérzését. Erősíteni szükséges a felnőttoktatás, az átképzés és a továbbképzés intézményi rendszerét.

8. A vidék gazdaságának felpozícióba hozása, s különösen a legelmaradottabb kistérségek fokozatos felzárkóztatása összehangolt és *markáns pénzügyi eszközrendszer* alkalmazását

követeli meg. A vidék- és területfejlesztést szolgáló közösségi és nemzeti forrásokat olyan pályázatok keretében célszerű elosztani, amelyek *kistérség-típusonként* célzott feltételeket tartalmaznak. Az adórendszert, az adóstruktúra átalakítását, az adókedvezményeket a vidéki gazdaság felzárkózása szolgálatába kell állítani. A szociális ellátórendszereket, a lakásépítési kedvezményeket szintén olyan irányba ajánlatos módosítani, hogy a helyben maradásra, a helyi vagyon megőrzésére, ne pedig tőkekivonásra ösztönözzenek.